

Colleges van Ben W van de gemeenten in de regio Noordoost Brabant en het dagelijks bestuur van het waterschap de Dommel en het dagelijks bestuur van het waterschap Aa en Maas

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Bestuurlijke opvatting concept-RES Regio Noordoost Brabant

Geacht college, geacht bestuur,

Onlangs ontvingen wij de concept-Regionale Energiestrategie (concept-RES) van de Regio Noordoost Brabant. Middels deze brief geven wij onze bestuurlijke opvatting over deze concept-RES. Uw concept-RES bevindt zich binnen de door Provinciale Staten vastgestelde kaders zoals de Omgevingsvisie en de Verordening Ruimte. Desalniettemin hadden wij graag de inbreng van Provinciale Staten op onze concept-reactie verwerkt in deze definitieve reactie. Door omstandigheden lukte het Provinciale Staten echter niet om onze concept-reactie tijdig te bespreken.

Onderstaand gaan wij in op zowel het bereikte resultaat als het gevoerde proces. Tevens geven wij een doorkijk naar een aantal punten voor de uitwerking en uitvoering van de concept-RES, waarover wij graag nadere afspraken met u willen maken.

Het bereikte resultaat en het gevoerde proces

Het eindoordeel over de concept-RES in uw regio is aan de raden en de AB's en zal naar verwachting in september bekend zijn. Vanuit onze rol en verantwoordelijkheid en de ons bekende besluitvorming in de BenW-colleges complimenteren wij u met het tot op heden bereikte resultaat dat na een intensief proces in uw regio tot stand is gekomen. Onderstaand geven wij hiervan een nadere onderbouwing.

Uw ambitie van 1,5 TWh voor wat betreft decentrale elektriciteitsopwekking is proportioneel aan de aard en omvang van uw regio, ten opzichte van de landelijke doelstelling van 35 TWh. Tegelijkertijd willen wij opmerken dat voor de Brabantse doelstellingen (Deze omvatten overigens alle vormen van duurzame opwek, bijvoorbeeld 'kleinschalig zon op dak', waterkracht en biomassa) meer nodig is. Alleen al om deze reden is enige overprogrammering wenselijk. Daarnaast heeft het Energieakkoord uit 2013 geleerd dat er altijd

Datum

12 mei 2020

Ons kenmerk

C2254875/4661951

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

R.M.J. (René) Peusens

Telefoon

(06) 18 30 34 70

Email

rpeusens@brabant.nl

Bijlage(n)

1

projecten zijn die niet door gaan of stevig vertragen en ook dat kan een reden zijn om enige overprogrammering op te nemen. Verder vinden wij het van belang om gezamenlijk in de regio initiatieven te ontwikkelen om kleinschalig zon op dak te stimuleren. Dit draagt niet alleen bij aan de provinciale doelstelling, maar het zorgt ook voor draagvlak onder inwoners als zij zien dat daken optimaal benut worden.

Tevens zien wij dat u voortvarend aan de slag bent gegaan met het inventariseren van warmtebronnen en de feitelijke gebruiksmogelijkheden hiervan en heeft u tot op heden voldoende oog voor de mogelijkheden voor energiebesparing. Het vergt overigens nog een stevige gezamenlijke inzet om deze ook daadwerkelijk te realiseren. Daarom willen wij het belang onderstrepen van uw werkgroep die zich richt op het behalen van de gestelde besparingsopgave. En wij willen u uitdagen om de werkgroep tussen concept-RES en definitieve RES te laten onderzoeken of een grotere energiebesparing tot 2030 mogelijk is. Immers, alles wat u bespaart hoeft u niet op te wekken.

Het gevoerde proces van de afgelopen jaren heeft vooralsnog geleid tot een breed gedragen concept-RES in uw regio. Het feit dat de gemeenteraden en de AB's van de waterschappen nu reeds besluitvormend bij het proces zijn betrokken leidt met de kennis van nu tot enige vertraging in de vaststelling van de concept-RES, maar kan op de langere termijn wellicht versnellend werken. Wel zien wij dat uw bod tot dusverre is opgebouwd uit een verdeling van de regionale ambitie over de gemeenten naar rato van het energiegebruik en dat er nog weinig afweging heeft plaats gevonden over hetgeen op regionaal niveau vanuit ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid de beste zoekgebieden voor zonne- en windenergie zouden zijn. Wij adviseren u om deze afweging in de uitwerking richting de RES 1.0 alsnog te maken.

Voor wat betreft het maatschappelijk draagvlak: wij zien dat u het maatschappelijk middenveld heeft betrokken bij de totstandkoming van de concept-RES, onder andere woningcorporaties, de Brabantse Milieufederatie, Enexis, ZLTO en VNO-NCW. Wij constateren dat u er veel aan is gelegen om tot een zo breed mogelijke aanpak te komen en dat u daar tot op heden goed in bent geslaagd.

In dit stadium betreft de RES nog slechts een concept. Juist dit concept biedt een goed handvat om de Brabanders zorgvuldig, vroegtijdig en goed geïnformeerd te betrekken bij de energietransitie in de regio. Wij zien er dan ook naar uit om gezamenlijk in de stuurgroep RES Noordoost Brabant het dialooginstrument van internetconsultatie in te zetten. De resultaten van deze consultatie nemen we in de stuurgroep RES mee in de fase naar de definitieve RES en gemeenteraden kunnen deze vervolgens betrekken bij hun besluitvorming over de definitieve RES.

Uitwerking en uitvoering van de concept-RES

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van de RES achten wij de volgende punten van belang:

Datum

12 mei 2020

Ons kenmerk

C2254875/4661951

Datum

12 mei 2020

Ons kenmerk

C2254875/4661951

Ruimtegebruik

Het concept-RES biedt voldoende aanknopingspunten om, naast het beschermen van waarden, belangrijke ambities te realiseren op het gebied van bodem, (grond)water, cultuurhistorie, natuur en planologie & ruimtelijke ordening. Het concept-RES is nog tamelijk abstract. Graag willen wij in nauwe samenwerking met de regio verder vorm en inhoud geven aan de concretisering van locaties voor 'zon en wind', waarbij voor ons de nieuwe manier van samenwerken uit de Brabantse omgevingsvisie met diep-, rond- en breed kijken leidraad is. In dit verband adviseren wij u om, in navolging van de gemeenten 's-Hertogenbosch en Meijerijstad, in aanloop naar de definitieve RES richtinggevende keuzes te maken ten aanzien van locaties voor windenergie, dit is belangrijke informatie voor de Brabanders in uw regio. Tot slot verzoeken wij u in dit kader ook om na te gaan in hoeverre een plan-m.e.r. voor (onderdelen van) de RES wenselijk of noodzakelijk zijn.

Systeemefficiency

Enexis is de aangewezen partij om de effecten van initiatieven op het elektriciteitsnetwerk te duiden. Wel wijzen wij op het belang van zowel een effectieve verhouding tussen zonne- en windenergie als van zoekgebieden in de nabijheid van de energiehooftinfrastructuur. Voor de verdere uitwerking richting RES 1.0 bevelen wij u aan om 'zon' en 'wind' zoveel als mogelijk op één locatie te combineren. Grofweg kan gesteld worden dat als een aansluitpunt voor duurzame energie maximaal 10 MW aan windenergie kan verwerken, er nog ongeveer 8 MW aan zonne-energie toegevoegd kan worden. Dit komt doordat zon en wind zelden gelijktijdig pieken. Door goede combinaties van zon en wind te maken, worden de kosten van de energietransitie aanzienlijk beperkt. De feitelijke geschiktheid van de locaties en het slim en efficiënt benutten van het netwerk zijn wat ons betreft meer leidend dan de gemeentegrenzen. Wij zijn ons er overigens van bewust dat er in het Land van Cuijk voor de korte termijn beperkte aansluitcapaciteit is voor zonneweides en windenergie en wij bieden u aan om desgewenst samen te zoeken naar (tijdelijke) oplossingen. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een initiatief zoals het Energiepark bij Haps en Cuijk, waar wordt bezien of slimme combinaties van industrieel elektriciteitsgebruik en -opslag het netwerk kunnen ontlasten.

Ruimtelijke procedures

Wij vinden het van belang om de verdere uitwerking van de RES'en zo dicht mogelijk bij de inwoners te beleggen en staan dan ook positief tegenover overdracht van onze bevoegdheden voor windparken. De wet biedt hier ruimte voor mits een gemeente het planproces net zo snel of sneller kan doorlopen als de provincie. Hoe groter het draagvlak voor de RES in de raden, des te gemakkelijker het dus voor ons wordt om onze bevoegdheden over te dragen, dit onder borging van de sociale randvoorwaarden ('sociale inclusiviteit'). Wij zijn overigens graag bereid om onze kennis en ervaring ter beschikking te

stellen, zowel op planologisch gebied als bij de uitwerking van de sociale randvoorwaarden.

Sociale participatie

Sociale participatie is één van de belangrijkste onderdelen van de energietransitie en wij zien dat u hier op hoofdlijnen al een goede invulling aan heeft gegeven. Bij de verdere uitwerking hiervan kunt u een beroep doen op onze ondersteuning. Een voorbeeld hiervan betreft onze werkwijze met de vier gemeenten langs de A16. Meer informatie treft u aan op www.energieA16.nl.

SER-advies inzake 'RES en arbeidsmarkt'

De SER heeft in juni 2019 geadviseerd om de uitdagingen van de energietransitie op het gebied van proactief arbeidsmarktbeleid ook deels in te bedden in de RES'en. De stijging in de vraag naar arbeid vanwege de ontwikkelingen m.b.t. de energietransitie (toename van investeringen) slaat in belangrijke mate neer in Noord-Brabant. Door de demografische ontwikkelingen (ca. 15% terugloop van het aantal MBO-studenten in Brabant over een periode van 5 jaar) is een integraal, breed gedragen en proactief arbeidsmarkt- en scholingsbeleid nodig om de energietransitie mogelijk te maken en de werkgelegenheidskansen hiervan te verzilveren. Wij bevelen u aan om hier, in samenspraak met onder meer de arbeidsmarktregio en de onderwijs- en kennisinstellingen, bij de totstandkoming van de RES 1.0 nadere invulling aan te geven

Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL)

Wij geven u in overweging om bij de doorontwikkeling van de RES ook rekening te houden met de uitrol van publieke laadinfrastructuur voor personenvervoer. Deze is omschreven in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) en zal worden doorvertaald in een regionale aanpak. Het opnemen van deze aanpak in de besluitvormingsstructuur van de RES zorgt voor een goede afstemming van duurzame lokale energieopwekking met een planmatige uitrol van de laadinfrastructuur. Daarnaast kan dit op termijn ook kostenbesparingen en synergievoordelen opleveren.

Aanpak werklocaties

Vanuit onze aanpak werklocaties willen wij samen met u het initiatief nemen om de komende drie jaar drie bedrijventerreinen verduurzamen, temeer daar wij zien dat partijen nog vaak zoekende zijn en de prioriteit van bedrijven om diverse redenen vaak elders ligt. We faciliteren en helpen bij gebiedsgerichte duurzaamheidsvraagstukken, die een belangrijke bijdrage leveren aan de (duurzaamheid)versnelling en versterking van de toekomstbestendigheid van de Brabantse economie. We zetten hierbij in op het toekomstbestendig maken en het versnellen van de verduurzaming van bestaande ('grote oogst') bedrijventerreinen. Dit zijn bedrijventerreinen, waar binnen de beschikbare (milieu)ruimte de grootste potentie voor meerdere grootschalige maatregelen voor duurzame energieopwekking, opslag, verduurzaming en/of circulaire

Datum

12 mei 2020

Ons kenmerk

C2254875/4661951

economie aanwezig zijn. Uit een eerste inventarisatie blijken dit in Noord Oost Brabant terreinen als de Rietvelden, Ladonk/Vorst, de Dubbelen, Vorstengrafdonk, Moleneind, Elzenburg en Laarakker te zijn. Voor deze terreinen lijkt de energietransitie een economische kans te zijn om zich te ontwikkelen als (regionale) energiehub.

Datum

12 mei 2020

Ons kenmerk

C2254875/4661951

Toepassingsmogelijkheden voor innovaties

Bij de verdere doorontwikkeling van de RES vragen wij u op zoek te gaan naar toepassingsmogelijkheden voor (Brabantse) innovaties die de energietransitie mede kunnen vormgeven. Zoals bijvoorbeeld de beloftevolle innovaties op het gebied van dunne film PV - te benutten op geluidschermen en in bouwcomponenten (BIPV) - en innovaties op het gebied van opslag en conversie, ontwikkeld in de samenwerking tussen kennispartners, innovatief (MKB)bedrijfsleven en overheden. Het pad van deze innovaties loopt immers niet vanzelf door van ontwikkeling naar uitrol. Dit is enerzijds een kwestie van het inpassen van de innovatie in een systeem (van energie, mobiliteit, bouw etc.) en anderzijds een kwestie van het realiseren van een productieschaal die industrialisatie rechtvaardigt. Denk hiervoor onder meer aan gezamenlijk aanbesteden of inkopen. Graag werken wij dit uit samen met u en andere partners zoals Rijkswaterstaat en woningbouwcorporaties.

Randvoorwaarden richting het Rijk

Bij de totstandkoming van de concept-RES'en hebben wij gezamenlijk met u geconstateerd dat er op landelijk niveau een aantal belemmeringen (kunnen) zijn om de ambities in de RES daadwerkelijk te realiseren. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan laagvliegrouetes en militaire radar in relatie tot windmolens of aan onduidelijkheid omtrent de bekostiging van warmtenetten. Mede op grond hiervan is een lijst met randvoorwaarden opgesteld die als bijlage bij deze brief is toegevoegd. U heeft reeds diverse randvoorwaarden opgenomen in de Concept-RES. Wij bevelen u aan deze in de definitieve RES verder aan te vullen met name op het punt van laagvliegrouetes en militaire radar in relatie tot windmolens voor uw regio van toepassing zijnde randvoorwaarden toe te voegen aan de definitieve RES.

Regionale uitvoeringsorganisatie

Gezamenlijk staan we voor een uitdagende opgave die alleen door intensief samenwerken tot een goed einde kan worden gebracht. Alleen al de ruimtelijke inpassing van de initiatieven op het gebied van 'zon en wind' (opstellen van een omgevingsvisie, -programma, -plan en -vergunningen) vergt een langdurige inzet van gespecialiseerde medewerkers en voldoende financiële middelen. Naast dat wij u ook op het gebied van de ruimtelijke procedures waar mogelijk graag willen ondersteunen vergt de verdere uitwerking en uitvoering van de RES als geheel een adequate regionale uitvoeringsorganisatie met voldoende menskracht en middelen. Wij vertrouwen erop dat deze tijdig door u zal worden ingericht.

Tot slot: De totstandkoming van de RES 1.0 en verder is een groeiproces waarbij we de concept-RES zien als een tussenproduct waarin niet alle ambities, laat staan de wegen naar het bereiken hiervan, zijn uitgekristalliseerd. Wij hebben echter ruimschoots het vertrouwen dat de partijen in de regio de komende periode tot een nadere invulling zullen komen. Breed en bestendig draagvlak in de diverse gemeenteraden maakt het voor ons mogelijk om in die gemeenten alle mogelijke provinciale ondersteuning te bieden voor de energietransitie. Wij zullen deze brief in afschrift aanbieden aan het NP RES, inclusief de bovengenoemde lijst met randvoorwaarden. Net zoals in de afgelopen jaren zijn wij graag bereid om hierbij op basis van ons Uitvoeringsprogramma Energie 'Energie verbindt' constructief met u te blijven samenwerken.

Datum

12 mei 2020

Ons kenmerk

C2254875/4661951

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Bijlage: Lijst met randvoorwaarden om de ambities in de RES gestand te kunnen doen